Vindmyllur avloysa oljuna

Føroyar eiga at gagnnýta ta ovurhonds stóru vindorkuna, vit hava í Føroyum, í nógv størri mun enn higartil. Hetta heldur arkitekturin, Kári Thomsen, ið hevur gjørt eina ætlan, hvussu vindorkukervið kann útbyggjast. 39 vindmyllur skulu setast upp kring oyggjarnar, og um átjan ár, skal vindurin avloysa oljuna

VINDORKA
Stefan í Skorini

SEV skuldi gjørt meira við vindorkuna, enn felagið higartil hevur gjørt. Kári Thomsen skýtur upp at seta 39 vindmyllur upp í Føroyum næstu 20 árini

SEV hevur gjørt alt ov lítið við at útbyggja vindorkukervið í Føroyum seinastu árini. Ein vindmylla varð sett upp í Neshaganum í 1993, og hon hevur riggað væl, men síðani er einki hent á tí økinum. Ístaðin hevur SEV satsað uppá vatnorku og hevur útbygt fyri nógvar hundrað milliónir á tí økinum.

Hetta heldur Kári Thomsen, ið hevur gjørt eitt vindmylluatlas fyri Føroyar. Hann mælir til, at 39 vindmyllur verða setta upp í Føroyum. Soleiðis kunnu føroyingar minka um termisku orkuna, ið verður útvunnin við at lata olju á dieselmotorar. Termiska orkan dálkar illa, tí útlátið av koltvíiltu er stórt.

Í 1999 stavaðu 64,9% av samlaðu orkuframleiðsluni frá dieselorkuverkum, 34,8% stavaðu frá vatnorku, men bara 0,3% kom frá vindmylluni inni á Nesi.

Allur heimurin hevur við Kyoto-avtaluni bundið seg til at minka um útlátið av CO_2 ella koltvíiltu, tí tað økir um vakstrarhúsárini, sum hevur við sær, at heimurin gerst alt heitari. Føroyar vildu fegin hava undantaksloyvi í hesum førinum, og USA boðaði frá, at tað fór ikki at vera við í hesi avtaluni.

– Vit føroyingar mugu eisini taka stig til at minka um CO_2 útlátið, og við at gagnnýta vindorkuna ber tað til, sigur Kári Thomsen, sum hevur fingið stuðul til verkætlanina frá oljumálastýrinum, sum stuðlar umhvørvisverndar tiltøk.

Útbyggingar krevjast

Ætlanin hjá Kára er í stuttum henda: Komandi 20 árini skulu 39 vindmyllur setast upp í Føroyum. Hetta krevur stórar útbyggingar á el-kervið, men hann heldur, at tað avgjørt er møguligt at fremja hesa ætlan í verki.

Um 20 ár er ætlanin, at dieselverkini verða avtikin og vindorka verður nýtt ístaðin. Vindmyllurnar skulu samstundis nøkta eltørvin hjá føroyingum, og hann hevur roknað við einum vøkstri í orkunýtsluni á 2 prosent um árið.

Tað eru tó ávísir trupulleikar við vindorkuni, og eitt er, at vindurin ikki er støðugur. Tí kann ein vindmylla ikki framleiða streym allatíðina, sum eitt vatnorkuverk, ið framleiðir streym, tá vatn rennur úr byrgingini.

Kári Thomsen vísir tó á, at tað nú ber til at goyma streym frá vindmyllum. Hetta verður gjørt við elektrolysu, sum ikki dálkar umhvørvi.

Vindorka er bíligari

Kári Thomsen vísir í sínum verki á, at fleiri fyrimunir eru við at nýta vindorku heldur enn vatn og olju.

Oljan dálkar luftina illa, og tað er hana vit dúva mest uppá í løtuni. Vatnorkuverkini órógva náttúruni, tí neyðugt er at gera stórar byrgingar og at tøma áirnar í økinum. Hetta er eitt nú gjørt á Eiðisvatni og í Funningsfirði.

Kári Thomsen sigur, at verkætlanin á Eiði kostaði SEV 330 milliónir krónur at gera, og vatnorkuverkið framleiðir 30 gigawatt.

Hinvegin høvdu tríggjar vindmyllur kunnað framleitt somu orku, og tað hevði bara kostað einar 50 milliónir krónur.

Arkitekturin hevur sett seg í samband við ein danskan framleiðara av vindmyllum, ið vil vera við til at seta vindmyllur upp í Føroyum.

– Tað er óskiljandi, at SEV ikki hevur lagt seg meira eftir at seta fleiri vindmyllur upp í Føroyum, tí teir hava góðar royndir við mylluni á Nesi, sigur Kári Thomsen.

Eingin orkupolitikkur

Kári sigur, at hansara uppskot er eisini ein ábreiðsla á landsins myndugleikar, sum ikki hevur orðað nakran orkupolitikk yvirhøvur, meðan kommunali felagsskapurin SEV tekur allar týðandi avgerðirnar á hesum økinum.

– Hetta er eitt so týdningarmikið øki, at tað skuldi verið stýrt av landinum, men har er einki at frætta, sigur Kári Thomsen.

Bjarni Djurholm, landsstýrismaður við orkumálum, sigur, at orkupolitikkur hevur ligið á láni í fleiri ár, men hann ber tó í bøtuflaka fyri hesum. Hann hevur í heyst biðið landsverkfrøðingin um at orða ein orkupolitikk fyri vinnumálastýrið.

Hetta tilmæli skal síðani leggjast fyri tingið til aðalorðaskifti, so at landsins myndugleikar kunnu vita, hvørja støðu tingið hevur í hesum málinum.

Eitt starvsfólk á landsverkfrøðinginum hevur fingið uppgávuna at orða henda orkupolitikkin, men tað er eitt stórt arbeiði, og tí verður einki lagt fyri tingið í hesi tingsetuni. Væntandi gongur í øllum førum eitt ár, áðrenn nakað er klárt.

Kári Thomsen væntar, at myndugleikarnir fara at taka hansara vindatlas til eftirtektar, og at okkurt úrslit spyrst burturúr.

SEV satsar uppá vatnorku

Tað er einki dulsmál, at SEV heldur satsar uppá vatnorku enn vindorku. Klæmint Weihe, stjóri í SEV, sigur, at vatnorkan er støðugari og meira álítandi enn vindorkan. Harafturat metir hann ikki, at tað er realistiskt at seta 39 vindmyllur upp í Føroyum

VINDORKA
Stefan í Skorini

Klæmint Weihe, stjóri í SEV, hevur ongar ætlanir um at útbyggja vindorkukervið í Føroyum í nærmastu framtíð

SEV hevur ongar ætlanir um at framleiða vindorku í størri mun enn higartil. Bara ein vindmylla framleiðir streym, og ongar ítøkiligar ætlanir eru um at økja um talið av vindmyllum.

– Vit hava valt betri hættir at framleiða orku, og tað hava vit gjørt við at satsa uppá vatnorku ístaðinfyri vindorku. Vatnorkan er ein nógv betri orka enn vindur, tí hon er varandi og støðugari, sigur Klæmint Weihe.

Hann vísir á, at við vatnorkuni framleiðir tú streym, tá tørvur er á honum.

Stjórin í SEV vil ikki útihýsa møguleikanum, at SEV fer at útbyggja vindorkukervið í Føroyum seinni í tíðini, men ongar ætlanir eru um tað nú.

Hann vísir á, at el-kervið í Føroyum er veikt og tolir lítið av, og møguleikarnir fyri útbygging tí eru avmarkaðir.

Vatn er álítandi

Klæmint Weihe heldur, at vatnorkan er støðugari og tí velur SEV heldur vatn enn vind. Víst verður í tí sambandi á, at ein vindmylla skal skiftast út nakrar ferðir, men ein verkætlan sum Eiði III kann nýtast í eini 100 ár.

Vatnorkan er støðugari og hevur longri livitíð, og tað er orsøkin til, at SEV velur at satsa uppá vatnorkuna.

– Harafturat er tað órealistiskt og hevur einki við veruleikan at gera, tá talan er um at seta 39 vindmyllur upp í Føroyum, sigur Klæmint Weihe.

At enda vísir hann á, at trý krøv eru til øki, har vindmyllur skulu setast upp. Tey skulu hava støðugan vind, vegasambandið skal vera gott og ein háspenningslinja skal vera nær við.

Føroyar kunnu fáa olympiska viðurkenning

Kári á Rógvi, løgfrøðiligur ráðgevi hjá ÍSF, heldur, at Føroyar hava møguleikan at vinna sær olympiska viðurkenning, men tað krevur eitt stórt arbeiði

Kári á Rógvi, ið er løgfrøðiligur ráðgevi hjá ÍSF, ivast ikki í, at Føroyar kunnu fáa viðurkenning av IOC, altjóða olympisku nevndini. Føroyar lúka tær neyðugu treytirnar fyri viðurkenning, og tí skuldi einki verið til hindurs fyri føroyskari luttøku á teimum olympisku leikunum

OL
Stefan í Skorini

Ítróttarsamband Føroya arbeiðir í hesum døgum dúgliga við at vinna Føroyum olympiska viðurkenning, so at føroysk ítróttarfólk kunnu hava møguleikan at luttaka á olympisku leikunum, men eisini fyri at fáa lut í peningaligum ágóðum, ið IOC veitir teimum ítróttarsambondum, ið eru viðurkend av altjóða olympisku nevndini. Málið er, at ÍSF skal vera viðurkent sum tann føroyska olympiska nevndin.

ÍSF hevur fingið sær ein løgfrøðing at veita teimum ráðgeving, og hann heldur, at Føroyar skuldu havt ein góðan møguleika at fáa viðurkenning, tí vit lúka tær treytir, ið altjóða olympiska nevndin setir teimum ítróttarsambondum, sum ynskja viðurkenning.

Fleiri treytir

IOC setir teimum ítróttarsambondum, ið vilja hava viðurkenning og luttaka í leikunum, fleiri treytir. Ein av teimum er, at ítróttarsambandið er sterkt fíggjarliga og umboðar eitt breitt ítróttarlív.

Tað er ein treyt, at í minsta lagi fimm sersambond, ið eru limir í ítróttarsambandinum, eru altjóða viðurkend. ÍSF hevur tólv sersambond og tvey deildarsambond. Níggju av hesum sersambondum eru viðurkend at altjóða felagsskapum. Á hesum økinum er tískil eingin trupulleiki.

Harumframt krevur IOC, at ítróttarsambandið umboðar eitt land. Í lógartekstinum stendur orðið »country«. Spurningurin er so, um ÍSF umboðar eitt land. Onnur lond, ið eru viðurkend, hava ikki fullveldi, men eru í felagsskapi við annað land.

Tí metir Kári á Rógvi ikki, at hetta skuldi verið orsøk til at nokta Føroyum viðurkenning. Hann vísir í hesum sambandi á fleiri lond, ið eru í ríkisfelagsskapi við annað land, men sum tó eru viðurkend av IOC og kappast á teimum olympisku leikunum undir egnum flaggi.

– Ríkisrættarliga støðan hevur týdning í hesum sambandi, og tí er tað spennandi, um IOC metir okkum sum eitt land í hesum sambandi í øllum førum, sigur Kári á Rógvi, ið sjálvur hevur góðar vónir um, at Føroyar verða viðurkendar.

Í grundini er tað arbeiðið hjá sersambondunum, og tað at Føroyar eru eitt land, ið skal fáa Føroyum viðurkenning.

Endamálið við at vinna sær olympiska viðurkenning er ikki fyrst og fremst at sleppa við í kappingarnar á olympisku leikunum, men tað er eisini teir peningaligu ágóðar, ið ÍSF og føroysk ítróttarfólk fáa við at vera við í IOC.

Alt yvirskot frá olympisku leikunum verður nevniliga býtt út til limalondini, og ÍSF fer at fáa sín part av køkuni. Hesin peningur skal nýtast at menna føroyska ítróttarlívi

Lobby virksemi

ÍSF roynir at sannføra so nógvar limir sum gjørligt um, at Føroyar lúka tær neyðugu treytirnar, og at føroyska ítróttarsambandið kann fáa viðurkenning frá IOC.

Tað er umráðandi, at fáa stuðul frá so nógvum londun sum gjørligt. ÍSF hevur fingið stuðul frá teimum norðurlendsku sambondunum, og tað danska ítróttarsambandið givið sína góðkenning til ætlanirnar.

ÍSF fer at seta seg í samband við allar 126 limirnar í nevndini, ið tekur avgerðina, um Føroyar skal sleppa inn í olympiska hitan.

Um eitt ár fara tær evropeisku olympisku nevndirnar at hava fund í Reykjavík, og tá er ætlanin er leggja føroysku ætlanirnar fram, og vónandi fæst stuðul frá øðrum ítróttarsambondum í Evropa.

Umframt vanligu olympisku leikirnar, verður eisini skipað fyri leikum fyri smátjóðir, og har kunnu Føroyar luttaka við einum møguleika at gera seg galdandi við heiðursmerkjum.

Tó er eingin trygd fyri, at nevndin fer at góðtaka føroyska ynskið. Kanska vil nevndin ikki hava fleiri lond, tí tey bera ótta um, at fleiri smátjóðir fara at søkja um somu viðurkenning, um Føroyar fær játtandi svar.

– Tað skuldi einki verið til hindurs fyri, at altjóða olympiska nevndin viðurkennir Ítróttarsamband Føroya. Vit hava tey røttu kortini í hondini, men tað ræður um at spæla tey rætt, sigur Kári á Rógvi at enda.

Ítróttarsamband Føroyar varð sett á stovn í 1939. At ÍSF hevur drúgvar royndir við at skipa fyri kappingum er eisini eitt av teimum góðu kortunum, ÍSF forsetin, Heðin Mortensen, hevur í hondini.